

Zas Latweefchu draugs.

1839. 2 Wewrar.

5ta lappa.

J a u n a s s i n n a s .

Is Pehterburgas. 18ta Janwar, pulksten' dewin no rihta, kad salnamehrs stahweja us 15 grahdeem, parahdijahs tur pee debbefs diwas leekas faules, kas lohti brangi isfkattijahs, bet pehz winnas sadewahs kohpa un palikke par ittin skaisu warrawihksni. Kad lassitajam patihk sinnaht, ka eshoht ar leekahn faulehm, tad lai luhko Latweefchu drauga, 1835 20ta lappa.

Kad beidsamu reisi nekruhshus nehme no teem Kreewu semueekeem Wjetfajes gubbermenti, tad weens arri bija ja-nemm no tahdas mahjas, kur lohti wezs tehws ar 6 dehleem dshwoja, no kurreem 5 bija apprezjeti un weens pats, Nikipor wahrdâ, wehl puischôs. Schis, ka jau lassitajs warr dohmaht, labprahc pats usnehmahs preeksch saweem brahleem eet, un schee, preeku affaras raudadami, tam arri jau no firds par to pateize. Bet kad nu teesa winnu pahraudsija, tad atraddahs, ka winnam pee kreifas kahjas ne bija peež bet fesch pirksti, un ka wiesch tadeht sadsatu sabbakus weegli ne warreja walkahc. Suh-tija winnu us mahjahm un pawehleja, lai winna weeta nahl weens no teem apprezeteem brahleem. Tatschu muhsu gohda wihrs Nikipor fazzija: ja es sawa festa pirksta deht ne warru eet, lai tad dokteri labbaki man to greeesch nohst. Jo tahs masas sahpes labprahc gribbu pazeest, ja til manni mihli brahcti pee sawahm seewahm un behrneem un pee wezza tehwa paleek. Zeesa, pahr winna mihligu un drohschu prahctu preezadamees, winna luhgshanyu paklausija, winnu suhtija spittali, tur no doktera winnam to leeku pirkstu likke nogreest; un pehz 14 deenahm muhsu gohda wihrs spirgts un wessels sawu deenestu usnehmahs, Deewa preekschâ ar swehtu lihgsfimbû sawa mihliga darba apsinnadamees. Ak, ka wezs tehws un tee brahcti wissi Deewa swehtibu preeksch winnu isluhdse! Zeescham! ne bija walti. Kad augsti zeemigs Keifers dabbuja sinnaht, ko Nikipor bija darrijis, tad schehligâ prahctâ pawehleja, winnam 300 rubtus dahwinahc, un par itt ihpaschu gohdu, winnu eenemt paschâ gwardies pulkâ un wissu scho stahstu zaur awihshem Auddinahc. (G. E.)

Is Rihges. Zik teem tur peerakstiteem wihrischkeem par scho gaddu galwas-naudas kohpa ar tahm zittahm dohschanahm ja-makfa, to rahs Aud-dinaschana no 24tas Dezember israhda. Ammatneeku un birgeru rullei peerakstiteem, ja teem arri nekruhshu nauda ja-makfa, ja-dohd 22½ rubli kappera, bet bes nekruhshu naudas til 16½ rubli. Darbawihru rullei peerakstiteem, ja teem

nekrufschu nauda arri ja=mafka, ja=dohd $12\frac{1}{2}$ rubli; bet bes nekrufschu naudas tik 11 rubli. Mamma un deenest-zilwekeem ja=mafka, fohpâ ar nekrufschu naudu, $6\frac{1}{2}$ rubli, bet bes schahs $5\frac{1}{2}$ rubli. — Sinnams, ar leelahm strahpehm apdraudeti ne ween tee, kas ihstena laikâ ne buhs mafkajufchi, bet arri tee, kuru nammds tahdus atraddihs.

Dehnaja gaddâ 22trâ lappâ mehhs saweem lassitajeem effam stahstijufchi, Kreewu awihses effoht fluddinajufchas, kahds leelskungs atraddis, ka tee duhmi no apfes malkas fskurstinus pa wiffam istihrijohht no fohdejeem. Tik kâ scho sinnu bijam islaidufchi, fahkam bailotees, ka ne aplamneeks kahds to jau bes prohwees tizzetu un sawu fskurstinu tapehz ne listu flauzihht, ka tik apfes malkas jau dedsinajohht. Ne dewamees meerâ, kamehr augsti mahzihhts apteekera kungs us muhsu luhgfschanu to leetu isprohweja, un fo atradde, mums dewe rakstôs. Wiasch mums raksta tâ: "Nehmam preeschu, behrsu un elkschau malku, eededsinajam katru pee spirtus leesmas, turrejam spohschu missina tahpeli wirsû, lai duhmi tai labbi peemettahs par fohdejeem, ka flaidri pehz warreetu nomannihht, woi no apfes malkas duhmeem behg zittas malkas fohdeji woi ne. Bet kad nu missinsch jau labbi melns bija palizzis, un mehhs apfes malku eededsinajam ap-pakschâ, tad tee fohdeji ne mas ne gahje masumâ, bet tâ patt wairumâ, kâ gan buhtu notizzis no zittas malkas. Tâ patt to effam prohwejufchi ar leelu glahses truhbi, ar tahdu paschu, kahdus aplam reds brankufses. Likkam winnai no lohdes puffes gabbalu nogreest, stahdijam truhbi ar scho puffi tâ us trim keege-teem, lai appakschâ wehl ruhmes buhtu ugguni uskurt, un lai truhbe patte ugunim itt kâ par fskurstinu. Bet raug' arri schi prohwe flaidri parahdija, ka ar apfes malkas flawu ne kas ne effoht, jo tik kâ schi appakschâ bija eededsinata, fohdeji truhbes eelkschâ fahze eet wairumâ. Tomehr zaur schahm prohwehm zittu gudribu effam panahkufchi, kas laikam buhs wehrta, ka to fluddina; prohti scho: no elkschnu malkas dands masaf fohdeju nahk, ne kâ no preeschu, behrsu un apfu malkas." — Daldees tam zeenigam kungam, kas tik mihligi puhlejahs, mums, laudim par labbu, scho leetu isflaidroht!

Is Kiewes pilkata, dsikkâ Kreewu semmê. Tanni gubberment 14tâ Dezember-deenâ, Rodomiffles aprinkti, Kreewu semneeka seewa irr nahkufe raddâs ar nedsihwu dehlu, kam 2 saaugufchas galwas, 4 auzis, 4 azzis, 2 mugguri, 2 rohkas un 2 kahjas. Scho brihnischku augku dakteru teesai no dewe par glabbaschanu.

Is Leijas-Nowgorodes, dsikkâ Kreewu semmê. (6. Janw.) Zur scho seemu wilki irr tik plehfigi un nikni, ka weens ne fenn 4 semneeku wihrus, weenu meitu un weenu puifi fakohde; bet scheem wahrtis, flawehts Deews! jau nemmahs labbi farehteht. Zittam Kreewu semneekam, Pronin wahrâ, is dewahs swehru noschau.

Is Sihn'eseru semmes. Tanni semmê wihri ne simohk tabaku, bet wehl dands stipraku sabli, kas arri wehl wairak reibst un fo sauz: Opium. Drihs tur ne atrohдахs wihrs, kas pee ta ne buhtu eeraddinajees; tomehr winnu Seifers, ne gribbedanis, ka winni tâ sawu wesselibu pohstiu, taggad pawehleschanu

irr islaidis, kas tā skann: Katram zilwekam, ko peh̄z gadda laika pirnu reis ar raddih̄s s̄cho sahli smohkejam, tam ar karstu debsekli us peeri usdrikk̄ehs to wahrdu: Zersei, tas irr tulkoh̄ts: smohk-blehd̄is, un tad wiinnu palaidih̄s; bet ja oh̄tru reis wiinnu panah̄ks, tad tam wehl 100 speekus dohs un wiinnu us trim gaddeem pah̄r rohbescheem raidih̄s proh̄jam, bet ja treschu kah̄rt wiinnu pee pih̄pes safers, tad wiinnam galwu zirtih̄s semm̄e.

Is Kalkuttēs pilfata, Aust-Judijes semm̄e, Uhsia. Ne taht no turrenes 20tā Oktober ar leetus lih̄schanu leels bars siwju irr nokriticis no debbes. Wissas bija no weenas sortes un lih̄ds 3 zolleem garrumā. Tik tahs wairs ne atradde dshwas, kas us zeetas semmes bija kritufchas. Wiss-wairaf warr brihnotees pah̄r to, ka wiinnas ne atraddah̄s rettas, bet wissas koh̄pā, aplahdamas taisnu zek̄u no oh̄lekts plattuma un 150 peh̄du garruma. Semmes eedshwotaji s̄cho siwi eesauze par Uhsa.

Lab̄s padoh̄ms kallejeem.

Ja ar semmescheem woi ar zitteem tah̄deem asseem dselses rih̄keem labbi gribb strahd̄ah̄t, tad wiinnu soh̄beem ih̄sten waijaga tehraudam buht. Tatschu wiinnus tah̄dus fataisih̄t, zittam kallejam irr pah̄rleeku skunstiga leeta, un arri teescham dauds puh̄les turk̄ah̄t. Bet nu prah̄tigs kallejs Sak̄su wals̄ti Wah̄z'semm̄e irr atraddis, k̄a ik̄katru as̄fu dselses rih̄ku bes leelas skoh̄las un bes dauds puh̄lehm warroht taisih̄t par tehraudu. Winsch to darra tā: winsch nemm̄ kaut kah̄du wezzu gabbalu leetas dselses, un to lih̄ds ar to k̄altu labbi leek nosarkt, tad ar to leetu dselsi to rih̄ku pa wissah̄m pusseh̄m ah̄tri un stipri tik ilgi bers, kamehr abbas dselses atdsisufchas. Us tah̄du wihs̄i rih̄ks paleek par tik labbu tehraudu, ka arri tik patt labbi greesch, k̄a tah̄ds, kas us wezzu wihs̄i taisih̄ts par tehraudu. Arri Kreewu semm̄e zitti kalleji to irr proh̄wejuschi, un atrad-
(S. E.)

Palaujees tizzigi us Deewu.

Wah̄z'semm̄e, Pruh̄schu keh̄nina wals̄ti, dshwoja preeksch kah̄deem gaddeem wezza mah̄mina; gan nabbadse pee laizigah̄m mantah̄m, bet garrā baggata eeksch ta Runga mih̄lestibas. — Kritte kupls sneegs, un ta masa buhdina, kur muhsu mah̄mina dshwoja, gan drihs̄ bija aplah̄ta un tas zek̄sch us turren pa wissam aisputtinah̄ts. — Par laimi zeeniga leelamah̄te tanni muisch̄a tahs wezzas atgah̄dajahs, un fullainam paweh̄leja, to zek̄u list israkt, un luh̄koh̄t, woi ne zeeshoh̄t truh̄kumu. Wehl weffela deena pagah̄je, strah̄dajoh̄t, un pehd̄igi fullainam isbewehs, buhdinu aisneegt. Tē atradde wezzeni us gultu atgullufschu, bet mih̄ligi smaiddama, ta wiinnu usrunnaja: "Nu es skaidri atsh̄stu, ka zilweks, kas us Deewu palaujahs, ne warr isfamist. Jau diwi deenas es tē gultu, no zilwekeem arstah̄ta, bet tizzedama: ka tas Kungs manni ne arstahs, es ne weenu azzumirkli esmu schaubijusees, un redsi, winsch man glah̄bschanu fuh̄tija mannās beh̄dās." Kamehr nu fullainis ugguni uskuhre, uh̄deni atnesse, un wiinnai, kas tā isfalkust̄ bija, milcu putru wah̄rija, s̄chi tam ar preezigu balsi stah̄stija no sawah̄m jaunibas deenah̄m, un ka tas

mihlais Debbes = tehms winnu wehl ne kad ne effoht atstahjis, kad ween stipri tizze dama, us winnu palahwufees, un winna ar teem wahrdeem beidse: "Kaut es jel ik weenam labbi warretu eemahziht, palautees us to Rungu, jo zits ne kas muhs pa faulê wairak spehj apmeerinaht, un noskummuschu firdi eepreezinaht, ne kâ ta stipra tizziba: tas Rungs, kas jaunus krauklus barro, un tahrpinu pihschlôs ne aismirft, arri manni ne atstahs mannâs behdâs, un kaut tam arri patihf, manni kahdu brihdi pahrbaudiht, winsch teescham palihdsehs ihstenâ laikâ." — D. St — m.

Beztehnu fakkami wahrbi.

1. Kur irr Deews? — Es tew Deewu paschu ne warru parahdiht, bet gan to, to winsch irr darrjiis; debbes un semmi, un wiff, kas irr, to winsch irr darrjiis.

2. Lai dwehfelet, kas scho pasauli un winnas kahribu mihlo, irr swins pee spahrneem; winna ne warr lihfs Deewam pazeltees.

3. Wiss pa=et! Eâ muhsu wahrbi, tâ muhsu darbi, tâ muhsu gohds, tâ muhsu beh das un preekt. Bet tabeht lat ne isbihstamees: tâ Runga wahrds paleet muhschigi.

4. Kahds kohfs, tahdi augli. Meesa dsemde meesu. Prahts dsemde prahtu. Deewa garâ dsemde garrigus zilwekus. U. B.

Sinna, zil naudas 31. Janwar = mehn. deenâ 1839 eefsch Nihges makfaja par daschahm prezzehm.

Makfaja:		Subr. nauda. Rb. R.	Makfaja:		Subr. nauda. Rb. R.
Par			Par		
1 puhru rudsu, 116 mahrziaus smaggu		1 40	1 pohdu (20 mahrzineem) wafsu		7 —
— meeschu, 100 mahrzin. smaggu		1 5	— — tabaka		— 65
— kweeschu, 128 mahrzin. smaggu		3 —	— — sweesta		2 40
— ausu		— 60	— — dselless		— 75
— sirnu		1 50	— — linnu, frohna		2 —
— rupju rudsu = miltu		1 40	— — brakka		1 80
— bihdeletu rudsu = miltu		2 —	— — fannepu		— 90
— bihdeletu kweeschu = miltu		3 50	— — schichtu appinu		3 —
— meeschu = putrainu		1 50	— — neschichtu jeb prezzes appinu		1 80
— eefala		1 10	— — muzzu silku, eglu muzza		8 50
— linnu = sehklas		2 50	— — lasdu muzza		9 —
— fannepu = sehklas		1 20	— — smalkas fahls		4 50
1 wesumu seena, 30 pohbus smaggu		3 —	— — rupjas baltas fahls		5 —
barrotu wehrschu galku, pa pohdu		1 —	— — wahiti brandwihna, pussdegga		6 75
			— — dimdegga		8 50

Weenu subdraba rubli warreja dabbuht par 353 fapeikeem warra naudas.

Brihw drikket, No juhrmallas = gubbernementu augtas waldischanas puffed;

Dr. C. E. Napiersky,